Graad 3

'n Grootboek met kort stories

AFRIKAANS

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Boek 2

Hoe om hierdie Grootboek te gebruik:

Stories in hierdie boek:

1 'n Onvergeetlike naweek

1

U as onderwyser moet u voorberei om hierdie Grootboek tydens 'n gedeelde leesaktiwiteit aan die leerders bekend te stel. Gewoonlik werk die onderwyser tydens sulke aktiwiteite met die hele klas, maar indien u klas te groot is, behoort u eerder met 'n groep of 'n deel van die klas te werk. Maak seker dat al die leerders die Grootboek kan sien, sodat hulle die teks self sal kan lees. Tydens gedeelde leessessies leer die leerders hoe om:

- 'n boek te hanteer
- 'n boek vas te hou
- die bladsye om te blaai

Daarby word basiese begrippe - omslag, voorkant, agterkant en titel - vasgelê.

Die leesproses word ook gemodelleer, en die vaardighede wat die KABV voorskryf, word ontwikkel. Dit behels die volgende:

- die ontwikkeling van luister- en praatvaardighede
- die ontwikkeling van ontluikende leesvaardighede
- die ontwikkeling van dink- en redeneervaardighede deur die beantwoording van vrae oor die storie
- die ontwikkeling van skryfvaardighede deurdat gedeelde lees tot gedeelde skryf lei

Voorbereiding vir 'n gedeelde leessessie

- Maak seker dat al die leerders die boek kan sien. Indien u klas groot is, werk eerder met 'n kleiner groepie.
- Maak indien moontlik 'n boekstander, sodat u die boek nie hoef vas te hou terwyl u lees nie. (Kyk instruksies op die agterste buite-omslag.)
- Hou 'n liniaal of wyser byderhand, sodat woorde tydens lees gevolg sal kan word.
- Plak plakkertjies by woorde wat u wil uitlig, of gebruik 'n "towervenster". (Gebruik 'n reghoekige stuk papier en knip 'n kleiner reghoek in die middel uit om 'n raam te vorm. Plaas dit tydens die leessessie oor die teks sodat slegs een woord sigbaar is.)

Die eerste gedeelde leessessie

Die eerste sessie fokus op genot en 'n eerste "kyk" na die teks, terwyl die leerders 'n persoonlike reaksie op die teks toon.

- Blaai die storie wat gelees gaan word deur. Praat oor die illustrasies.
- Vra leerders om die storie op grond van die titel en die prente te voorspel.
- Stel nuwe of moeilike woorde bekend voordat die storie gelees word.
- Gebruik woordkaarte om nuwe woorde bekend te stel.
- Maak seker dat u gevoelvol lees, en varieer u stemtoon en tempo.
- Gebruik ook verskillende gebare en gesigsuitdrukkings.
- Gebruik 'n wyser of liniaal om woorde uit te wys terwyl u lees, sodat die leerders sien waar gelees word en die klanke met die simbole op die bladsy vereenselwig. Dit sal hulle ook help om die leesproses van links na regs en van bo na onder waar te neem.
- Stel boekterme soos "woord", "sin", "bladsy", "outeur", "titel" ensovoorts bekend.
- Moedig leerders aan om aan die storie deel te neem deur sekere frases hardop saam te sê (bv. "Hardloop maar so vinnig jy kan. Jy sal my nie vang nie, want ek's die gemmerbroodman!").

Die tweede gedeelde leessessie

- Verskuif die fokus na groter leesbetrokkenheid saam met die onderwyser en na die besprekings wat plaasvind.
- Bevorder woordeskat, begrip, dekoderingsvaardighede en teksstrukture (taal, leestekens, ensovoorts).
- Stel die kenmerke van die spesifieke teks (toneelstuk, niefiksie, fiksie, gedig) aan die leerders bekend.

Die derde gedeelde leessessie

- Die leerders behoort die teks nou self te lees en by mondelinge, praktiese en geskrewe aktiwiteite wat op die teks gebaseer is, betrokke te raak.
- Waar moontlik behoort die gedeelde lees te lei tot gedeelde skryf, waarby u modelleer hoe om teks te skryf en die leerders dit dan probeer doen, terwyl u as fasiliteerder optree. Hierdie modellering van die skryfproses berei die leerders voor om hulle eie skryftake aan te pak.

1 'n Onvergeetlike naweek

Uiteindelik is dit Vrydag. Ek en my beste maat, Daza, is baie opgewonde. Ons gaan die naweek na my oupa en ouma se plaas toe. Ons was al baiekeer daar en elke keer geniet ons dit baie.

Ons praat al weke daaroor. Ons skryf selfs vir mekaar briefies in die klas daaroor. Ons onderwyseres, mev. Stander, het ons al 'n paar keer op heterdaad betrap. Niks kan egter ons vrolikheid demp nie.

x + y =
x + y =

Ons is mal oor die plaas. Daar is eende, ganse, hoenders, donkies, honde, apies en, natuurlik, drie boerbokke.

Die bokke word in 'n kampie naby die donkies gehou. Hulle het groot oë en ore. Hulle het ook kort horinkies in die middel van hulle voorkoppe.

Elke Saterdag trek Ouma en Oupa hulle oorpakke en rubberstewels aan om die bokke se kampie skoon te maak.

So 'n kampie kan baie vuil raak!

Toe ons 'n paar uur later by die plaashuis aankom, weet ek dadelik dat iets nie pluis is nie. Ouma en Oupa was nie by die plaashek om ons te verwelkom nie.

Toe sien ek hulle. "Ma, iets is verkeerd! Ouma en Oupa lê plat op hulle rûe in die middel van die modderige kampie!"

"Goeie genade!" roep Ma uit. "Ek hoop hulle het nie seergekry nie! Waar is die bokke, Ngwenia, Leila en Billie? Hulle moes weer ontsnap het! Niel, gaan kyk jy en Daza wat van die bokke geword het. Ek sal vir Ouma en Oupa gaan help."

Ngwenia is 'n mak bok wat Ouma hans grootgemaak het. Toe hy klein was, het hy kos in die huis kom steel en op die rusbank kom slaap! Hy is baie slim, en het geleer hoe om die hek van die kampie oop te maak. Wanneer hy dit doen, ontsnap die ander twee saam met hom.

Leila, die jongste bok, is onlangs ingeneem. Billie, die oudste bok, is soms knorrig en dan stoot hy mense met sy horings onderstebo. Dit is seker wat met Oupa en Ouma gebeur het!

Ons hardloop so vinnig as wat ons kan die veld in. Daar tref ons al drie die bokke aan, waar hulle aan die heerlike vars, groen gras staan en wei.

Ek wens ons kan hulle nog 'n tydjie van vryheid gun, maar daar is geen heinings nie. Hulle is heeltemal te lief vir mnr. en mev. Nathe se geliefde proteas – ons kan nie die kans waag nie!

Saggies roep ons hulle. "Ngwenia, Billie, Leila!" Al drie bokke tel hulle koppe op en kyk vir ons, nuuskierig oor wat ons wil hê.

Ek stap eerste na Ngwenia toe. Toe ek by hom kom, praat ek saggies met hom. Hy stap rustig saam met my. Leila stap agter Daza aan. Ons lei die bokke terug na die kampie toe.

Ouma en Oupa is nie meer in die kampie nie. 'n Bietjie gekneus maar verder ongedeerd sit hulle op hulle gemakstoele op die stoep.

Ek en Daza maak die hek van die kampie stewig toe en stap na waar Billie nog wei. Ons slaag daarin om 'n halsband om sy nek te kry en bind 'n tou daaraan vas. Toe lok ons hom met 'n wortel en lei hom na die kampie toe terug.

In die kombuis wag tuisgemaakte koekies en vrugtesap op ons. Dit is Ouma se koekies – ons gunstelingsoort.

"Dankie, Ouma!" roep ons albei.

Jasmyn, die hond, sit by ons om te kyk of daar krummels op die vloer val. Ouma en Oupa het vyf honde: Jasmyn, Joja, Kareltjie, Ou Grote en Komma. Almal van hulle was haweloos en is deur Ouma en Oupa aangeneem.

Jasmyn is 'n langbeenhond met 'n blink vel en groot, sielvolle oë. Ek dink altyd dat sy 'n aristokratiese voorkoms het.

Die honde speel 'n belangrike rol op die plaas. Ou Grote is 'n sagmoedige reus wat maats gemaak het met Gansie die gans. Ons roep Ou Grote om 'n beskuitjie te kom haal, maar Gansie kla omdat sy nie ook iets kry nie. Ek draf terug na die kombuis toe om vir haar 'n stuk brood te gaan haal.

Joja is Ouma se spesiale hond. Sy is baie lief vir Ouma en kom vlei haar teen Ouma aan wanneer sy die kans kry.

Komma en Kareltjie is groot maats. Hulle maak seker dat die hoenders veilig is wanneer daar jakkalse in die omtrek is.

Daar is 'n groot dam op die plaas. Ek en Daza gaan graag daar swem. Die honde gaan gewoonlik saam.

Die volgende oggend draf ons twee dam toe om te gaan swem, vergesel van al vyf die honde.

Jasmyn is veral lief vir die water. Eenkeer, toe ek 'n kwaai kramp in my been gekry het, het sy my arm sagkens in haar bek gevat en my na die wal toe getrek. Ek en Daza voel baie veilig by Jasmyn.

Later word dit tyd vir middagete. Op pad terug na die plaashuis toe hoor ons 'n desperate geblêr. 'n Pasgebore lammetjie het in 'n struik met dorings verstrengel geraak.

"Daza, help my om die lammetjie los te kry."

Met 'n taamlike gesukkel slaag ons daarin om die lammetjie te bevry. Dadelik draf hy na sy ma toe, wat angstig staan en toekyk het.

By die huis vertel ons vir almal wat ons gedoen het.

"Wel gedaan," sê Oupa. Julle gaan môre baie hê om julle maats te vertel!"

Wat 'n onvergeetlike naweek! Ons is mal oor die plaas.

Goeie herinneringe bly ons altyd by.

Dit is vir ons aangenaam om u aan die reeks Grootboeke bekend te stel. Hierdie Grootboek vorm deel van die groter Reënboogreeks, wat werkboeke, 'n bloemlesing, gegradeerde leesboeke en plakkate insluit. Ons hoop dat u die verskeidenheid stories wat by die agt Grootboeke vir hierdie graad ingesluit is, in u onderrig van waarde sal vind, en dat u leerders hulle gedeelde leeservaring sal geniet.

Die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) vir die Grondslagfase lig gedeelde lees as een van die belangrike komponente van die leesstrategie uit. Gedeelde lees vind gewoonlik twee tot vier dae per week plaas, en al die leerders lees dieselfde teks. Die Grootboeke en die gegradeerde leesboeke is vir hierdie doel geskik.

Die gebruik van 'n Grootboek met groot druk is egter uitstekend vir die doel van gedeelde lees, omdat die leerders die woorde en prente kan sien en die storie kan volg terwyl u lees, soos by tradisionele storievertelling. Dit is belangrik dat die leerders om die Grootboek moet sit, sodat hulle dit almal kan sien en die teks kan lees. Die groot druk van die Grootboeke maak dit vir u moontlik om hardop vir 'n groepie leerders in 'n ontspanne, nie-bedreigende atmosfeer voor te lees.

Die Grootboeke in hierdie reeks sal u leerders aan 'n verskeidenheid stories, rympies/gedigte en toneelstukke bekendstel, asook aan inligtings- en grafiese tekste.

Dit is u taak as onderwyser om die stories vir die leerders te laat lééf en om die ervaring prettig en opwindend te maak. Die gebruik van die Grootboeke sal u in staat stel om die leeservaring te modelleer op 'n wyse wat sowel u as u leerders sal geniet. Ons hoop dat hierdie boek u sal help om juis dit te doen.

Maak u eie Grootboekstander

U benodig:

1. Karton van dieselfde breedte as 'n oop Grootboek (60 cm breed) en drie keer die lengte plus 10 cm vir 'n soom (136 cm)
2. Maskeerband
3. Twee knypers of pennetjies

- Vou 'n 10 cm-soom aan die bokant van die karton.
- Verdeel die lengte van die oorblywende karton in drie gelyke dele.
- Vou die karton in die vorm van 'n A-raam, sodat die soom met die ander punt van die karton oorvleuel.
- Plak die soom met maskeerband aan die ander punt van die karton vas soos in die illustrasie hieronder getoon.

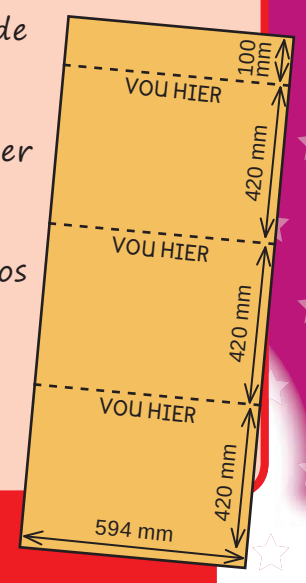

Ander idees vir die gebruik van 'n Grootboek

- Gebruik 'n vel deursigtige plastiek as oorlegsel vir u Grootboek, sodat u en die leerders daarop kan skryf.
- Klem die deursigtige oorlegsel met 'n knyper aan die Grootboek vas.
- Gebruik 'n watergebaseerde pen met wasbare ink om op die oorlegsel te skryf.

ISBN 978-1-4315-2786-1

9 781431 527861

Rainbow WORKBOOKS

ISBN 978-1-4315-2786-1

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street, Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
First edition 2016

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

The Big Books in this series are available in all languages. They were developed by a team of UNISA Language and Education experts as part of their Community Engagement contribution to South Africa's education sector.

Author: V McKay